

зіницею розсвітилась його думка й вирвалась голосно назверх: — На воді — безпечно. Не бійся, Маріям!...

І несподівано для самого себе уній атлет повторив атавістичний стихійний рух своїх давновікових предків-квіритів, що на святі порвали сабінок.

Міцно тримав Магдалену на своїх грудях і, продираючись поміж втікачами, вирвався вже прорідженим виходом на вільний простір...

(Далі буде).

Ірина Гузар-Монцібовичева

НЕСПОВНЕНІ МРІЇ*)

Сніг падав легко з сірого неба і мряка стелилася на міські хідники. Ліхтарні блимали мрячним світлом. „Ще тільки листопад, і вже такий сніг!“ — подумала Галина, відхилиючи завісу від вікна. Її трохи за повна, але сильна постать рисувалася виразно й чітко у світлі, що падало крізь вікно з вулиці. Вона відвернулася і сіла знову при бюрку, де лежали зшитки, що їх мала поправити на завтра. Мусіла поспішати. Нині мала спеціально багато праці, рано в школі, пополудні на шкільнім концерті. Вона не могла його пропустити, це ж листопадові дні...

Галина ще раз встала, хотіла передягтися в домашній одяг. Дбайливо складала святкову сукню до шафи. При дзеркалі поправила свій темний, коли ближче придивитись, трохи срібlistий волос, одначе не дивилась довше, ніж було треба — не була цікава. Час, коли її красою захоплювались і робили їй воднораз закид, що вона за поважно, майже по монашому себе держить, вже давно минув.

Тому двадцять ще й з вершком літ дивилася на неї з цього дзеркала молода дівчина. Одні очі, вже тоді поважні, залишилися ті самі. Обличчя покрилося тепер легкою сіткою морщин, довкола уст поглибилася риса резигнації і свідчила про людину, що її серце знайшло вже правдиву ціль життя та зуміло відкинути марноту як кукіль від збіжжя. Така втеча перед світом дивувала, а то й смутила її батька.

Так якби нині бачить його. Він закликав її до себе на важну розмову.

Батько сидів над книжками і його запале обличчя, освітлене яскравим заходячим сонцем, вбилося їй так добре в пам'ять, що сьогодні ще стоїть це дороге їй лице мов живе перед нею. Світло й тінь моделювали ніжно високе батькове чоло і вузький, трохи згорблений ніс. Журливі очі дивилися на неї, повні доброти. Їй здавалось, що в них читає якби прочуття недалекого вічного життя і жаль стиснув її серце, бо вона таки рішилася була покинути його й піти в монастир — а він їй того не боронив. Тільки похилив свою голову, якби клонився перед вищою долею, коли йому сказала:

*) Це початок окремої повісті. Ред.

„Ні книжка, ні чужий вплив не розбудили в мені бажання жити духовним життям. Бог вложив мені його в серце”. Вона так боялася, що покине проти батькової волі дім! Яка вона рада і дякує Спасителеві за милосердя, що схоронив її перед неблагословленим кроком. Ця хвилина залишилась ще по довгих роках в її душі, немов зелений острів, затоплений у морі, але прикритий глибокими тіннями. Вона відшукує його, як якого веселого свята, серед тяжких днів.

Галина мала студіювати, щоб досягнути диплом — це була батькова вимога. Аж опісля могла посвятитися своєму званню серед шкільної молоді, оточена монашими мурами. За проводом батька, що був славним ученим, вчилася до іспитів.

Ось тут в тій шафі стоять рядами батькові книжки.

„Чомусь сьогодні заворушилися мої спомини! Чи то тому, що так гарно деклямувала нині її учениця »Роковини«?»

„До праці!” — промовила Галина рішуче і вже сиділа схилена над зшитками. Тиша — тільки скрипіло перо.

На малім столику, біля тапчана, накрила Ганька до вечері. Ганька, ця вірна душа, дбала про неї, як про рідну дитину, бо знала Галину від малої.

„Я вже скінчила” — відітхнула і дбайливо поклала зшитки на один стос. Сиділа при вечері і розглядалася вдоволено по кімнаті. Що довше тут мешкала, то більш подивляла свою зручність, що зуміла так добре розмістити в малій кімнатці всі потрібні і дорогі для неї речі. Свобідно годі було тут порушатися, особливо при відчинених дверях великої ошкленої шафи з книжками, цієї її гордості, як колись батькової, бо між ними були й такі цінності, що їх позавидував би найбільший книголюб і збирач книжок. На деяких книжках по краях виднілися замітки її батька, людини, що була для неї чимсь найвищим.

Батько тихцем тішився своїм скарбом. Ще дві особи ділили його радість: Галина і Ярослав, що для них його слово було євангелією, його признання — щастям.

— Славку, — говорив часто — ти не тільки мені дорівняєш, ти мене переженеш, і це моя мрія, щоб ученик перевищив учителя. Тільки тоді можливий поступ. Спирайся на традиції і твори нове культурне добро.

Галинин батько, славний учений, історик і археолог, зацікавився одним своїм учнем, Ярославом, що був сиротою і намагався власними силами скінчити університетські студії. Професор побачив, як хлопець занепадає на здоров'я. Шкода йому стало многонадійної сили. Він зробив його своїм асистентом і часто просив до себе. Учитель і учень зжилися і Славко став членом родини.

Галина і Славко були обидвоє спосібні, мали ті самі духові зацікавлення, з однаковим завзяттям працювали. Вона любила його, мов брата, а він, поважний, замкнений в собі, не мав перед Галиною таємниць та вичитував з її лагідних розумних очей повне розуміння.

Для завершення студій поїхав до Відня, маючи степендію, яку батько вистарався для нього. Веселий настроїв перемінився раптово у смуток. Розлука, що видавалася для них спершу легка, залишила

в їх серцях тугу. Галина осталась сама. Батько не розумів її аскетичних нахилів, однак не супротивився її плянам, думаючи, що це химера, яка так скоро розвіється, як налетіла. Славко любив Галину, однак земними думками не торкав теж її тихих дівочих ідеалістичних поривів і чистих мрій. Він, що все жив серед кипучої праці, в лихі дні для себе сидів задумано. Руки його звисали бездільно, спокій його душі розвівався. Це були дні, коли все, навіть його праця, видавалися йому без змісту, життя — тягарем. Але себе перемагав. „Чи я маю тому заломитися, що ця ніжна дівчина жертвує своє життя не мені, а ідеї? Чи я маю стати малодушним егоїстом?“ Затискав зуби і писав такого листа, що Галина крім приязні і запалу до праці вчитати нічого не могла.

Однак прийшла хвиля, коли вона мала довідатися про його найглибші думки.

Зима добігала до кінця. Весняний подув зворохобив потоки й річки, настроїв пташню до веселого співу, а ліси зашуміли могутньо. Саме тоді приїхав до Львова Євген Семененко, славний скрипак з Великої України, що вертався за світового турне.

Передові часописи принесли вістки про нього та про його творчість і тріюмфи у музичнім світі.

З жадобою очікували його виступу музики, з цікавістю — ляки. В концертній залі, заповненій вщерт, сидів пан професор Аретович за своєю донькою Галиною, що мусіла, хоч як спершу випрошувалася, товаришити свому батькові.

На естраду вийшов мистець звуку і всі замовкли на мить, щоб тим гучніше вітати його оплесками. Його сині очі дякували холодно за привіт, і в поклоні можна було доглянути деяку здержливість. Його постать, середнього росту, наказувала слухачам підпорядкуватися.

Мистець — небуденна людина, бо вічно багата, його скарбниці ніколи не вичерпується, кожний може брати, скільки захоче.

Семененко загравав. Є люди, що бережуть на дні своїх погаслих сердець камінням прибиті образи давньоминулого, коли вони були ще добрі й невинні. Скрипкові тони, що їх майстерно й шляхетно вичаровував Семененко, розсували, мов звуки Орфея, грехоти й каміння, що давили душу. Душа легко підіймалась у незнані досі висоти і здавалось їй — вона теж тон у симфонії, що нею дзвенить вселенна.

Слухачі збудилися з жалем із цього сну, що вичаровував їм знаний, однак вже далекий для них світ.

Душа мистця вернулася з засвітів і в тій хвилині спочили його поважні й самітні очі на молодій дівчині. Вона сиділа в першій ряді проти нього коло старого пана, що нагадував своїми рисами античні погруддя.

Галина дивилась на нього з цілим проблизком невинності і неперушно горіла ціла якимсь святим захопленням. Трохи іронічно відвернув від неї очі і зараз же своїм зором знову пошукав цієї чарівної дівчини. Він зрозумів мову її очей: це щастя, що його відчуває серце, коли наповняється шляхетним гарячим захопленням. Якась загадкова сила опанувала його і він почав грати.

Неначе лагідний місяць зійшов її образ в його душі, бо вже не бачив її, затоплений в тонах, що у них будився безсмертний Бетговен.

Перед Галиною виринула гора, і стоїть ще на пів п'яна соняшним світлом перед місяцем, що саме сходить над її вершком. Вечір вже обіймав її, але світляний вершок висів ще у темряві, неначе зоря між зорями. Десь тайком журкоче джерело і де-не-де, торкнене вечірним блиском, рожевіє...

Коли Семененко ввійшов до суміжної з естрадою кімнати, чув за собою оплески, мов бурю. Багато людей хотіло йому представитися і він ледве оборонявся перед надто цікавими.

Вже оточили його знайомі.

— Ми чекаємо сповнення приречення — промовив до Семененка його приятель, професор консерваторії Бандурко.

З полегшою відігхнув, коли сидів з приятелем у дорожці.

— Що то за добродій сидів в першому ряді з такою гарною панночкою? — запитав Семененко.

— Це мій свояк з дочкою. Якщо бажаєш, можемо піти завтра до них. Напевно раділи б дуже. Що четверга сходяться у нього учені й мистці.

Тому, що Галинина мама померла, мусіла вона сповняти обов'язки господині дому. Вітальня в їх домі гомоніла розмовою гостей.

Галина сиділа коло Катрусі, дочки професора Бандурка. Катруся, висока, майже суха білявка, рецитувала з великим самозадовільням вірш власного укладу і дивилась при тім кокетерійно на сусідне крісло, де сидів молодий маляр С. Він говорив за своїм старшим по фаху товаришем, а цей майже сердито критикував образи з недавньої вистави.

Нараз змінився голос Катрусі і вона нахилилася ближче до Галини.

— Семененко прийшов! Він вітається якраз з панями! — Галина сиділа відвернена від дверей і не бачила, що діється в попередній кімнаті. — Знаєш, як він поводиться — без сліду кокетерії — шептала далі Катруся.

Галина зарожевілася, коли почула несподівано слова батька:

— Галино, я привів дорогого нам гостя.

Побіч батька стояв Семененко, що вклонився їй глибоко. Так їй ще ніколи ніхто не кланявся. Її трактували досі як молоду панну, що мала екзальтовану ідею вступити до монастиря. Панна Катруся заговорила радісним шепетанням до Семененка.

— Маестро, ви своєю музикою всіх зачарували на останнім концерті! — Вона зальотно усміхнулася.

Такі похвали видавалися йому банальними і він тільки легко склонився. Катруся незадоволена тим, що збудила таке мале зацікавлення своєю особою, звернулася до молодого маляра і вони перейшли, живо дискутуючи, у другу кімнату.

Галина й Семененко стояли самі напроти себе і дивилися собі в вічі. Вона запиталася:

— Чому ви панні Катрусі нічого не відповіли? Вона казала,

що ви, будучи у її батьків — панства Бандурків, з нею довго говорили. Вона може бути ображена, бо ви не втішилися її похвалою.

— Я не вмю удавати, ані не люблю підхлібств.

— Коли це не підхлібства, а правдиве захоплення.

— Бачу, що ви теж зачинаєте хвалити словами, хоч думками... — сказав жартом, але його очі виявляли щось інше і в своїм захопленні бачив її в проміннім сяєві. Збентежена, спустила очі.

Від вчора переслідуює її його зява і навіть не дає їй молитися так, як усе, у самозабутті.

— Я говорю щиро. Маєте велику ласку від Бога, цю вашу музику, — промовила нарешті.

— Я відчув Божу ласку так близько, як ніколи. Це було на концерті, коли мені здавалося, що я порушив струну у вашім серці і вона відізвався рідним звуком.

Вона, червоніючи, хотіла заперечити, але він продовжав:

— Ми, з Великої України, щирі, тож даруйте мені, коли скажу, що щастя для мене це ваше зрозуміння для мого мистецтва.

Поки Галина всіла відповісти, оточили їх присутні гості і просили та мучили Семененка, щоб він заграє.

Він ледве відпекався, мовляв, не має своєї скрипки, а на іншій грати не буде.

Гості ще якийсь час гуторили і поволі розходилися додому.

Коли Семененко відходив, сказав Галинин батько:

— Будемо дуже раді, якщо перед відїздом зайдете ще до нас.

Семенко з усміхом запитався.

— Чи вільно мені прийти? — і це питання звучало як заперечення, що прийде, і воно відносилось до однієї особи — Галини.

Гості відійшли, а в кімнаті залишився тільки професор Бандурко зо своєю дочкою Катрусєю. Він приятелював із Семененком, коли їздив до Києва в наукових справах і там припали обидва собі до вподоби. Професор оповідав: Семененкові батьки були багаті поміщики з Чернігівщини. По їх смерті став досить багатий і міг посвятитися тільки музиці. Тепер здобув собі славу виступами у заграничних містах і вертається додому.

Катруся звернулася до Галини, що сиділа при малім столику і махіально обертала листки в альбомі.

— Він, здається, спеціально тобою заінтересувався.

— Ти все щось таке бачиш, чого нема. Зрештою, зо мною ти не повинна так жартувати, ти ж знаєш...

— Але ж знаю, дороженька, ти незабаром відречешся зовсім цього світу. Однак, хоч ти свята, то якраз тому ти не могла бодай сховати свого захоплення... Чи ти знаєш, що він, моя кохана, вільнодумний? — запиталася Катруся притаєно і очі її глумливо заграли.

— Звідки ти можеш це знати?

— Це всі знають. Зрештою, сам мені признався, бо з цим не ховається.

„Хто так грає, як він, не може не вірити в Бога — подумала Галина.

Коли Катруся не дочекалася відповіді, сказала:

— Ти повинна його повернути — і зліско приступила до свого батька. — Татусю, ходім вже додому!

Галинин батько відпровадив гостей до передпокою.

Галина легко зідхнула, що могла бути нарешті сама.

У своїй кімнатці клякнула і почала молитися за нього. Їй здавалось, що так молилася завжди за тисячі інших, що потребували молитви.

Легкий сумнів заворушився в її серці, але вона його цілою силою відперла і жертвувала всю радість, що їй мала ще колинебудь припасти, для нього.

Не хотіла чути, але все таки причувалися їй проти волі його слова: „Чи можу прийти?“. Вона хотіла його образ відсунути від себе, але не могла. Дивна веселість обсотувала її душу. Їй здавалось — вона стоїть на хиткім човні, що посувається безвільно у сонцем залиту морську далечінь. Схаменулась і відвернулася від принадної візії. „Боже, не дай, щоб я Тобі спроневірилася! Я піду тою дорогою, що Ти мені її вказав, однак його зроби щасливим!“

Сама не знала, чому так молиться. Різні супротивні собі голоси розбурхали душу. Перед собою бачила досі ясно тільки одну дорогу самовідречення, що нею має йти ціле своє життя. Тепер стає на тій дорозі щось для її серця незрозуміле і спинює дальший хід.

Так не розібравшись у своїх мріях, що витворили вкінці якийсь дивний, радісно болючий хаос, заснула.

Ввижались їй гори. Вони закрилися чорною наміткою, мов престולי, що при них прийдеться відправляти панахиди. Стрімка дорога тягнула її за собою, прикувала до себе. Нараз відірвав раник сігі ночі від землі і кинув на вівтарі свої церковні прикраси, квіти. Тепер несподівано почула, що всі кущі і квіти відізвилися різноманітною, але як гармонійною оркестрою! Серед того могутнього шуму чула виразно звуки його скрипки.

Опісля все примеркло.

Вона збудилася вранці з болем голови.

Одного ранку батько був дуже веселий. Давно таким не був. Галина стала мовчки при дверях і, коли він її до себе прикликав, поцілувала його руку. Він погладив її волосся.

— Галино, пан Семененко прийшов перед хвилиною і просив мене, дозволити йому з тобою поговорити. Він чекає в сальоні.

— Зо мною? Тільки що вчора був у нас — запиталася і жар покрив її личко.

— Як собі цього бажаєш, то я готова — додала по хвилі.

Галина поспішила до світлиці з серцем, що своїм стукотом відбирало їй віддих. Він зірвався з крісла.

— Для нас це велика радість побачити вас ще раз у себе — промовила з несвідомим вибухом радості у голосі. Вони сиділи проти себе і якийсь мирний настрій обняв їх.

Вона за нього молилася. Він поїде далеко від неї, може не побачуться вже більше, але він буде щасливий, бо вона вірила, що Бог вислухає її молитви.

— Чи дозволите мені поговорити широ з вами? Дивна буде видаватися вам моя мова, однак може мене зрозумієте, як тоді, в концертній залі, коли зустрілися наші очі...

Вона не відзивалась; він продовжав:

— Ваша душа показалася мені в лагіднім світлі чистоти й сили. Мені здавалось, що я віднайшов когось рідного, що з ним розлучився і стрічаю знову ненадійно.

Її уста дрижали.

— Ви помиляєтесь...

— Пригадайте собі, панно Галино, чи ми не говорили зараз як добрі знайомі, що мають до себе повне довіря? Ви, що любите правду, мусите мені відповісти!

— Здається, що так було — промовила тихо.

— Галино, — хотів неначе відкотити ще один тяжкий камінь від себе — я мистець, я люблю свою свободу, однак приходжу нині до вас, щоб її вам принести в дарі.

Його святкова мова й тон переповнений почуванням приневолити її схилити голову. Якийсь тягар лежав на її повіках і вона нервово сіпала хустинку.

Він перехилився через стіл, щоб заглянути їй в очі.

— Чи можу вірити, що моє почування збудить у вас відзвук?

— Я вірю, що Бог мені вас післав, щоб згадка про вас розсвітлювала мені самотню дорогу, якою йтиму. І ви, як мистець, маєте теж перед собою самотню путь. Бог і мистецтво жадають цілої душі. Хто хоче їм віддатися тільки частинно, ломиться.

Галину прошило нагально якесь світло, неначе блискавка — темінь. Вона непохитно знала, що має сказати.

— Тому мусимо ми, хоч собі такі рідні, остатись для себе далекими.

— Може будете мене потішати, що зустрінемось в небі, може маємо нині зректись себе для непевного завтра? — промовив з гірким усміхом. Лицем його пробігло дрижання. Він переміг своє схвилювання. — Не домагаюсь нині рішальної відповіді. Галино, тепер я мушу відіхати, однак я приїду за рік по вас. Може тоді дістану іншу відповідь, прихильну для себе.

В його голосі звучала тепла просьба.

— Своє слово я вже заставила — промовила повільно й твердо.

— Галино, ви себе самі обманюєте! Ви ще за молоді. Чи ви подумали, що через вас двоє людей буде нещасливими?

Лагідно подивилася на нього і промовила переконливим голосом:

— Коли людина потрапить зректись свого щастя для ідеї, аж тоді осягає повне щастя. Богдане, не всі люди Богом вибрані сповнити таку високу місію, як ви.

— Де ви таких думок набралися? На що Богові здалося наше самовідречення? Чи приємно Йому дивитись, коли люди нещасливі? — запитав її з болем.

— Це смертельний гріх, так говорити... — вона поблідла.

— А чи це не гріх забивати свою любов? — відповів.

— Богдане, — промовила з просьбою в голосі — не забувайте, що нам наказує Христова віра чинити. Нераз ми спалюємо свої земні бажання на жертівнику ідеї і з попелу наших страждань родиться нам нове, досі незнане щастя й пориває нас у високі простори, мов Фенікс.

— Чи всі побожні мають таке тверде серце, як ви? — запитав її, дивлячись на образ, що висів над її головою і представляв грішницю Магдалину у стіп Христа.

— Я не можу йти з вами, пане Богдане, але ви могли б мене зрозуміти. Чи ви не зрозумієте? Дорога до величі — самітня.

Під час останніх слів підвівся Семененко.

— Тяжко говорити з жінкою, що студіює філософію — сказав глумливо. — Прощайте, може за рік... не докінчив речення, вклонився і покинув кімнату.

Двері замкнулися за ним. Ще почула за хвилю батьковий голос та кілька відірваних слів, а опісля все замовкло.

Її серце з болю скорчилося. Може вона надто твердо говорила до нього? Потішала себе. Якщо він її любить, то напевно відчуватиме, що вона теж терпить.

При обіді читала з батькових очей якби розчарування, але він не говорив їй нічого. Якось невидна тінь стала між донькою і батьком.

Решта дня посувалася повільно. Чогось гарячково очікувала, ніби мало ще щось несподіване й важне статися. На голос дзвінка її серце завмирало, а коли почула, що це тільки якийсь жебрак, проходив її тіло електричний струм; вона обезсилена спиралася на крісло.

Ввечері клячала перед хрестом у молитві, щоб Бог поміг їй бути сильною в своїй жертві, що мала бути й для нього корисна; щоб вона могла опертися очам, що вона їх усюди бачила перед собою; щоб не чула голосу, що так її зворушував. А може вона мала йти за тим голосом? Може якраз вона для нього призначена, щоб повести його до спасення й величі. Вкінці вона не уміла розрізнити між голосами, що шептали в її нутрі. Чи це його голос, чи це голос Христа?

Якийсь сумнів вкрався в її душу. З його очей світилося таке сильне переконання, що вона належатиме йому...

Другого дня вранці йшла міським городом до університету. Нині ввечері мав Семененко відїхати. Коли б вона могла його ще раз зустріти!... Але знову відсувала цю гадку від себе. Ще перебути цей день! Коли вона буде знати, що його більше не побачить, що він не в тім місті, де вона, то може їй стане легше. Довкруги неї палахкотів день радісним життям. Ішла між квітниками. Вітер роздмухував полуя маків і туліпанів. Ворушилось знов тихе бажання: „Моє серце було б спокійне, якщо б мені було пощастило розстатися з ним у мирі, а не в гніві та жалю”.

Це її бажання мало сповнитися. Там, на роздоріжжі, біля алеї, побачила сільветку, що нагадувала його. Вона прискорила кроки.

Семененко йшов з якимсь паном і його перепросив, як тільки побачив Галину. Він став перед нею. Тінь глибокого смутку врилася в його обличчя.

— Я саме хотів ще піти до вашого батька, щоб з ним попроситися. Дозвольте й собі ще раз сказати „До побачення”. Його голос звучав рівно й сильно.

Галина мусіла цілою силою запанувати над собою, бо коліна угиналися під нею.

Бліда і якби розгублена запиталася: — Отже ви їдете?

— Всього добра бажаю, панно Галино!

— До побачення — сказала тихо.

— За рік? Ви годі, може, не будете зачислятись до світських людей... Його очі спочили на ній довгим, сумним зором. Вона не могла нічого відповісти, бо відчувала, що одно слово з її уст — і вона розплачеться.

Так вони розпрощалися. При прощанні поцілував її руку. Мимохіть приложила її до лица. Він вже був далеко.

(Далі буде).

Ф. Лазецький

КРИНИЦЯ В СІЛЬСЬКОМУ ДВОРІ*)

Як гарні ті грудневі ночі, коли небо — ясне, повітря — морозне та чисте, мов кришталь, а земля припорошена дрібним, іскристим снігом. Повний місяць пливе зеленавими глибинами небес, де все розпалене світлом обітници про готування великих речей на небі й на землі. Синьожовтий серпанок облягає стріхи й дерева: то місяченько хоче все приоздобити на надзвичайний прихід.

Як справді гарні ті грудневі ночі, коли яблучка на сільських горищах аж блищать білістю, жовтістю, золотом і королівським кармазином, а на міста осідає великий спокій.

Які ж гарні ті грудневі ночі, що в них виснажений подорожній входить під стріху сільської хатини й ляже, втомлений, на соломі в хліві, з якої виступає золотистий аромат жнив, а кожна стеблинка кидає блиски на шерсть корів, теляток і коней — з великими очима, сяючими вогником, подібним до місячного світла, бо ж вичаровує його сам місяченько в очній зинці...

Це — доби великого миру й глибоких роздумвань. Перед нами розгортається минуле, згадуються пригоди, що доглянемо аж в глибинах колишнього, немов різноманітні проміння того невидного сонця, що має освітлювати нам чималий шмат і прийдешнього шляху. Шляху, що ним помандруємо далі, щоб колись, нараз, по

*) Подаємо нашим читачам зразок модерної чеської белетристики, що з успіхом намагається сказати по новому нове слово. Одночасно з приємністю констатуємо, що наша література ще раніш уступила зо шляху, досі фаворизованого більшістю чеських письменників, що намагаються давати переважно так званий „суспільний роман” та новелю, в якій з фотографічною докладністю змальовують „усе, як було” в буденному житті.

Подане оповідання взяте за дозволом автора з найліпшого чеського літературного місячника „Люмір”, що вступив нині в 65. рік свого плідного існування, маючи за своїх співробітників найвидатніших представників нинішнього чеського Парнасу. Незабаром дамо докладніший огляд новітньої чеської літератури. — Редакція.